

محبت به مال، هنگامی خطرناک است که شدت محبت، مانع از انفاق شود

در مکتب اسلام، هدف از انفاق تنها فقرزدایی نیست، بلکه رشد انفاق کننده نیز مطرح است. دل کردن از محبوب‌های خیالی و شکوفاشدن روح سخاوت، از مهم‌ترین آثار انفاق برای انفاق کننده است.

در مکتب اسلام، هدف از انفاق تنها فقرزدایی نیست، بلکه رشد انفاق کننده نیز مطرح است. دل کردن از محبوب‌های خیالی و شکوفاشدن روح سخاوت، از مهم‌ترین آثار انفاق برای انفاق کننده است.

خبرگزاری مهر- گروه دین و اندیشه: خداوند متعال دین اسلام را برای هدایت انسان‌ها فرستاده و هر آنچه را برای رسیدن به بالاترین قله فضیلت بدان نیازمندند برایشان تبیین فرموده است. در طرح ملی زندگی با آیه، هر روز ماه مبارک رمضان، مهمان یک آیه از آیات کلام وحی خواهیم بود. تفسیر و تلاش برای فهم قرآن کریم از زمان پیامبر اعظم (ص) تا به امروز ادامه داشته است و جاودانگی قرآن سبب می‌شود تا تفسیر آن کتاب در هر عصر و زمانی ادامه یابد؛ چرا که آیات قرآن، مهم‌ترین و نخستین منبع برای فهم دین به شمار می‌روند. مهم‌ترین ویژگی تفسیری که در ادامه، آن را مشاهده می‌کنید، کوشش در تبیین بعد هدایتی قرآن، یعنی هدف اصلی نزول است: «هُدًى لِلنَّاسِ». در این تفسیر فقط به کشف معنا و ذکر پاره‌ای الفاظ و عبارات تفسیری صرف بسنده نمی‌شود؛ بلکه آنها درآمدی برای تبیین ابعاد هدایتی کلام خداوند قرار داده شده و مخاطب را از معبر لفظ به معنا و از معبر معنا به بلندای هدایت قرآن، سوق می‌دهد.

طرح زندگی با آیه‌ها درصدد است که عموم مردم را با مفاهیم آیات منتخب بیش از پیش آشنا کند و خبرگزاری مهر در مجموعه مطالب «زندگی با آیه‌ها» به صورت تفصیلی و تصویری با بیان استاد محمدعلی انصاری مفسر قرآن کریم، تفسیر این آیات مبارکه را تقدیم نگاه مخاطبان می‌کند.

سوره آل عمران آیه ۹۲

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ

هرگز به [حقیقت] نیکی [به طور کامل] نمی‌رسید تا از آنچه دوست دارید انفاق کنید؛ و آنچه از هر چیزی انفاق می‌کنید [خوب یا بد، کم یا زیاد، به اخلاص یا ریا] یقیناً خدا به آن داناست. نکته‌ها

«بر» به خیر و برکت گسترده و زمینی که برای کشت و زراعت و یا سکونت مهیاست، گفته می‌شود. به گندم- که غذای عموم انسان‌ها و انواع حیوانات است- «بر» گفته می‌شود.

با توجه به اشتقاق لغوی «بر» که به معنای توسعه در خیر است؛ در قرآن، ایمان و عمل صالح و جهاد و نماز و وفای به عهد، از نمونه‌های بر معرفی شده‌اند. «لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وَجْهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ الْكِتَابِ وَ النَّبِيِّينَ وَ آتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَ الْيَتَامَى وَ الْمَسَاكِينَ وَ ابْنَ السَّبِيلِ وَ السَّائِلِينَ وَ فِی

الرِّقَابِ وَ أَقَامَ الصَّلَاةَ وَ آتَى الزَّكَاةَ وَ الْمُؤَفَّقُونَ يَعْهَدُهُمْ إِذَا عَاهَدُوا وَ الصَّائِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ حِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ»

در قرآن همگان توصیه شده‌اند که در انجام «بر» همدیگر را یاری کنند. «تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ» و در این آیه نیز می‌فرماید که شما هرگز به این گوهر گرانبها نمی‌رسید، مگر آنکه از آنچه دلپسند شماست و آن را دوست می‌دارید، انفاق کنید.

نمونه‌هایی از انفاق مؤمنان

۱. ابوطلحه انصاری، بیشترین درختان خرما را در مدینه داشت و باغ او محبوب‌ترین اموالش بود. این باغ که روبروی مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله واقع شده بود، آب زلالی داشت. رسول خدا صلی الله علیه و آله گاه و بی‌گاه وارد آن باغ می‌شد و از چشمه‌ی آن می‌نوشید. این باغ زیبا و عالی، درآمد کلانی داشت که مردم از آن سخن می‌گفتند. وقتی آیه نازل شد که «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ» او خدمت پیامبر رسید و عرض کرد: محبوب‌ترین چیزها نزد من این باغ است، می‌خواهم آن را در راه

خدا انفاق کنم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: تجارت خوبی است، آفرین بر تو، ولی پیشنهاد من آن است که این باغ را به فقرای فامیل و بستگان خویش دهی. او قبول کرد و باغ را بین آنان تقسیم کرد. «۳»

۲. چند نفر مهمان ابوذر شدند، ابوذر گفت: چون من گرفتاری دارم، شما خودتان یکی از شتران مرا نحر و غذا تهیه کنید. آنها شتر لاغری را انتخاب کردند. ابوذر ناراحت شد و پرسید: چرا شتر فربه و چاق را نیاوردید؟ گفتند: آن را برای نیاز آینده تو گذاشتیم. ابوذر فرمود: روز نیاز من روز قیر من است.

۳. وقتی فاطمه زهرا علیها السلام را در شب عروسی به خانه شوهر می بردند، فقری از حضرت پیراهن کهنه ای درخواست کرد. فاطمه زهرا علیها السلام به یاد این آیه «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ» افتاد و همان پیراهن عروسیش را به او بخشید.

۴. عبدالله بن جعفر، غلام سیاهی را دید که در باغی کارگری می کند، به وقت غذا سگی وارد باغ شد و در برابر غلام نشست. غلام لقمه ای به او داد، باز سگ با نگاه خود تقاضای غذا کرد، غلام غذای خود را لقمه لقمه به او داد تا تمام شد. از او پرسید: خودت چه می خوری؟

گفت: من امروز سهمی ندارم. پرسید: چرا این کار را کردی؟ گفت: این سگ از راه دور آمده و گرسنه بود. عبدالله از فتوت این غلام تعجب کرد. آن باغ و غلام را خرید، غلام را آزاد کرد و باغ را به او بخشید.

در احادیث درباره این آیه می خوانیم: راه رسیدن به برّ، کمک به والدین قبل از درخواست آنان است، گرچه بی نیاز باشند.

امام صادق علیه السلام به شاگرد خود مفضل بن عمر فرمود: از پدرم شنیدم که می فرمود: کسی که سال بر او بگذرد و از مال خود، کم یا زیاد حق ما را ندهند، خداوند روز قیامت به او نظر نمی کند، مگر آنکه او را ببخشد.

ای مفضل! این تکلیفی است که خداوند آن را بر شیعیان لازم کرده آنجا که در کتاب خود می فرماید: «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ» پس ما برّ و تقوا و راه هدایت هستیم. پیام ها

۱- یگانه راه رسیدن به مقام نیکوکاران، انفاق خالصانه از امور مورد علاقه است. «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ»

۲- در مکتب اسلام، هدف از انفاق تنها فقرزدایی نیست، بلکه رشد انفاق کننده نیز مطرح است. دل کندن از محبوب های خیالی و شکوفاشدن روح سخاوت، از مهم ترین آثار انفاق برای انفاق کننده است. «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ»

۳- دلبستگی به دنیا سبب محروم شدن از رسیدن به مقام برّ است. «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ»

۴- سعادت فرد در سایه نگاه اجتماعی و کریمانه اوست. «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا»

۵- بهترین چیز دوست داشتنی برای انسان «جان» است. پس شهادتی که جان

خود را در راه خدا می دهند، به بالاترین مقام برّ می رسند. «تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ»

۶- آنچه را که خود دوست می داری انفاق کن، نه آنچه را که بینوایان دوست می دارند. زیرا ممکن است فقرا به جهت شدت فقر، به اشیای ناچیز نیز راضی باشند. «مِمَّا تُحِبُّونَ»، نه «مِمَّا يَحِبُّونَ»

۷- انسانی که تربیت الهی یافته، اسیر مال و ثروت نیست، بلکه حاکم بر آنهاست. «تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ»

۸- در انفاق، اصل کیفیت است، نه کمیت. «مِمَّا تُحِبُّونَ»

۹- اسلام، مکتب انسان دوستی است نه مال دوستی. «تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ»

۱۰- در انفاق نه افراط و نه تفریط، تنها بخشی از آنچه را دوست داری، انفاق کن. «مِمَّا تُحِبُّونَ» «من» بیانگر تبعیض است.

۱۱- محبت به مال در نهاد هر انسانی هست: «مِمَّا تُحِبُّونَ» آنچه خطرناک است، شدت محبت است که مانع انفاق شود. «وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ»

۱۲- مهم انفاق است حتی اگر اندک باشد. «وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ» آری یک برگ زرد روی آب، می تواند کشتی صدها مورچه شود.

۱۳- حال که خداوند انفاق ما را می بیند، چرا در کم و کیف آن کوتاهی کنیم؟ بیایید بهترین ها را انفاق کنیم. «فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ»